

ПРОТОКОЛ № 5
засідання вченої ради
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
від 7 листопада 2014 року

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Наукова доповідь: «Музикотерапія і її внесок в оздоровчо-виховну і моральну риси особистості» (доктор педагогічних наук, професор Т.В. Ткаченко).
2. Представлення до вчених звань (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
3. Про перейменування назв факультетів університету (доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).
4. Про затвердження «Положення про організацію стажування науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г.С. Сковороди» та «Положення про раду молодих учених і студентів ХНПУ імені Г.С. Сковороди» (доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).
5. Про затвердження «Положення про дистанційне навчання у ХНПУ імені Г.С. Сковороди» (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
6. Про затвердження «Положення про організації навчального процесу в університеті відповідно до закону «Про вищу освіту 2014 р.» (доктор педагогічних наук, професор А.В. Губа).
7. Обговорення пропозицій Міністерства освіти і науки України щодо оптимізації мережі вищих навчальних закладів ((доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф. Прокопенко).
8. Про затвердження правил прийому до університету на 2014 – 2015 н.р. (відповідальний секретар приймальної комісії, кандидат біологічних наук, доцент Т.Ю. Маркіна).
9. Звіт докторанта третього року навчання кандидата педагогічних наук, доцента Васильєвої Світлани Олександрівни (перевіряючі: доктор педагогічних наук, професор Л.Д. Зеленська, доктор педагогічних наук, професор С.О. Микитюк).

10. Звіт докторанта третього року навчання кандидата педагогічних наук, доцента Лупаренко Світлани Євгенівни (перевіряючі: доктор педагогічних наук, професор М.П. Васильєва, доктор педагогічних наук, професор Л.А. Штефан).
11. Звіт докторанта третього року навчання кандидата психологічних наук, доцента Чеботової Яни Валентинівни (перевіряючі: доктор філософських наук, професор І.Д. Денисенко, доктор педагогічних наук, професор О.М. Іонова).
12. Про відкриття аспірантури із спеціальності 23.00.01 – «Теорія та історія політичної науки» (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
13. Про затвердження тем дисертаційних робіт (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
14. Про рекомендацію до друку (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
15. Про затвердження «Положення про Дирекцію з експлуатації комплексу спортивних споруд» (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

I. СЛУХАЛИ:

Наукова доповідь: «Музикотерапія і її внесок в оздоровчо-виховну і моральну риси особистості» (доктор педагогічних наук, професор Т.В. Ткаченко).

Вельмишановне панство!

Поняття «музична терапія» народилося у сфері медичної лікувальної практики. В основі цього лікувально-профілактичного напрямку – залучення різних методів музичного впливу для здійснення конкретних лікувальних завдань. Гармонізація психіки людини є одним з найефективніших результатів її інструментів цілющого впливу музики. Музична терапія, яка увійшла в побут у ХХ сторіччі, має багатовікову історію.

Перші спроби наукового осмислення механізму впливу музики на організм людини відносяться до XVII ст., а експериментальні дослідження – до кінця XIX – початку ХХ ст. Вчені робили спроби підвести фізіологічний базис під емпіричні факти. Російська музикотерапія веде свій початок з кінця XIX століття, досліджень І. Догеля і І. Тарханова. Догелю вдалося виявити зміни дихання та артеріального тиску в людей від різної музики.

За ініціативою В. Бехтерева в 1913 році в Росії було засновано комітет дослідів музично-терапевтичних ефектів, у який увійшли багато видатних лікарів, представників мистецького світу. В. Бехтерев вважав, що за допомогою музичного ритму можна встановити рівновагу в діяльності нервової системи дитини, знизити

занадто збуджений темперамент і розтормозити заторможених дітей, урегулювати неправильні і зайві рухи.

У 70-80-ті роки було видано кілька монографій, присвячених музикотерапії, в кожній з яких є глави відносно пристосування музики з лікувальною метою. Одним з найбільш відомих сучасних арттерапевтичних центрів Америки є відкрита в 1990 в університеті Нью-Йорка клініка музичної терапії Нордофф-Робінса. Там розвивається напрямок інструментальної та вокальної терапії на творчому підході, який підкреслює роль “живої” музики як засобу комунікації.

У Великій Британії, в Лондоні в 1975 році було засновано Центр музичної терапії, який веде розробку музично-терапевтичних програм для спеціальних шкіл та клінік Лондона. У Німеччині в 1985 році при медичному факультеті університету Вітген Хердеке було створено Інститут музичної терапії, де музикотерапія використовується в багатьох галузях медицини: дитячої та загальної психіатрії, педіатрії, невропатології, інтенсивної терапії.

Вітчизняний музикотерапевт, мистецтвознавець, лікар і музикант С. Шушарджан, розкриваючи історичний аспект використання музикотерапії зазначав: «Музика була невід’ємною складовою частиною усього життя, частиною філософської, космологічної і релігійної картини світу протягом декількох тисячоліть, однаково – покликом душі і продуктом розуму».

У наш час насилля стало очевидним у низовій музиці нашого часу. Біси «лупцюють палками» по наших вухах, зомбовані підлітки після рок-концертів починають трощити вагони, зчиняють бійки. Наше суспільство дуже ослабло у сприйнятті високих потягів серця до серйозної музики і настільки ж зросло у руйнівній стихії.

Як не дивно, лікувальна дія музики ніяк не пов’язана з її естетичною цінністю. Існує «погана» з точки зору високого мистецтва музика, але зовсім нешкідлива у медичному сенсі. Існує й музика великих композиторів, яка негативно впливає на психіку людини. Музика, яку можна назвати шкідливою, відрізняється частими дисонансами, відсутністю форми, нерегулярністю ритмів. Так, рок-музика впливає ультра - та інфразвуками, які ми не чуємо, але їх сприймають наші органи, і це може руйнівню діяти на мозок за принципом «25 кадрів». Експериментально доведено, якщо бій барабанів типу «тамтама» перевищує 100 децибелів, слухачі втрачають свідомість.

За сприйнятливістю людей можна поділити на залежних та чуттєвих. Для перших мелодійний фон – акустичний наркотик, який підвищує адреналін – у людини зникає почуття страху, самотності. Для другого типу людей музика неприємна. Для них краще – тиша. Але абсолютна тиша ще більш руйнівна, ніж рок-музика. Якщо людину штучно розмістити у «звуковому вакуумі», то більше 40 годин вона не витримає. У шумоізоляції губиться почуття реальності, зменшується пульс, починається депресія. Недарма в середні віки в монастирях спасалися від спокус диявола гучним співом та грою на музичних інструментах. Існує ще один тип музики, яку можна безпечно та з відмінними результатами використовувати у всіх випадках. Це народна музика. Вона викликає з пам’яті людини образ матері-дитини та передбачає тимчасову безпеку.

Музикотерапія в останній час трактується досить широко. Окремі спеціалісти вважають, що музикотерапія орієнтована виключно на залучення людини до внутрішнього досвіду гармонійного здоров'я власного тіла. Здоров'є – це усвідомлення себе. Людина настільки здорова, наскільки усвідомлює своє буття тут і зараз. Музикотерапія приводить людину до розуміння й використання сили гармонії. Це звернення до власного тіла.

Стародавні документи свідчать про те, що музика згадується як лікувальний засіб. Античні філософи Аристотель, Піфагор, Платон підкреслювали цілющу силу музики. У Стародавньому Єгипті під музику приймали пологи. Авіценна використовував музику для лікування психічно хворих людей. Гіппократ лікував від безсоння та епілепсії музикою. Лікарі Стародавнього Китаю вважали, що музикою можнавилікувати будь-які хвороби і навіть прописували музичні рецепти для впливу на той чи інший орган. Давні греки використовували музику з лікувальною метою, усвідомлено враховуючи її специфічні (ладові) особливості.

Багато європейських спеціалістів вважають, що класична музика заспокоює людину, посилює дію мозку. Особливо це стосується педагогів, бізнесменів, журналістів. Вироблена ціла система, яка допомагає в лікуванні окремих органів людини. Так, для лікування надмірної ваги лікарі рекомендують слухати музику з чіткою ритмікою, а також твори японського композитора Чжун. У багатьох країнах хірурги під час операції слухають класичні твори і таким чином знімають напругу та заспокоюють пацієнтів.

Крім універсальних якостей вокальне мистецтво має специфічні унікальні можливості цілеспрямованого впливу в бажаному напрямі. Такі корегуючі профілактичні особливості вокалу базуються не лише на вербальному, багатоплановому за формою, емоційному впливі на особу, а й впливають конкретно з її першоелементів – ритму, гармонії, інтонації, які проникають у глибини психіки. Сприйняття вокального твору – це складний психічний процес. Психологи та музиканти визначають, що загалом він вписується між двома полюсами. З одного боку, це елементарне акустичне сприймання звукових сигналів як щось таке, що ми чуємо і що діє на органи слуху. А з іншого – це процес пізнання уявленого художнього змісту в музичній матерії. Сприймаючи вокально-музичний твір, людина виражає своє емоційне «Я». У свідомості відтворюються переживання, образи та думки, втілені композитором та поетом у цьому творі.

Сприйняття вокальних творів, як і інших творів мистецтва, майже завжди несе в собі певний елемент суб'єктивізму, адже кожна конкретна людина має свою індивідуальність, свій власний життєвий досвід, свої індивідуальні особливості розвитку психічних функцій пізнавальної та емоційної сфер. Світ музики може стати або не стати надбанням особистості. Лишень духовно-практична діяльність особистості – це початковий етап життєвої спіралі для музично-естетичного буття суб'єкта. За результатами досліджень багатьох науковців, тільки класична вокальна музика, і перш за все у живому виконанні, позитивно впливає на фізичний та психічний стан молодшої людини. У них не тільки знижується рівень артеріального тиску, а й відбуваються позитивні емоційні зміни. Жива музика композиторів-класиків допомагає позбутися депресивних станів, стресів, тривоги,

переживань і страждань, які негативно впливають на психіку молоді, яка регулярно слухає рок-музику.

Вокальною музикою можна не лише насолоджуватися і навіть зцілювати хвороби, а й катувати. Нещодавно британський благодійний фонд «Relieve» з нагоди 60-ліття Всезагальної декларації прав людини запустив проект «zero dB», який присвячений боротьбі з використанням музики, що негативно впливає на психічний та фізичний стан людини і молоді зокрема.

До переліку музики, яка дуже негативно впливає на людину, потрапили пісні «AC/DC», «Aerosmith», «Metallica», дез-метал-групи «Deicide», репера Eminem, і навіть «миролюбна класика» – «Queen», «Bee Gees», твори фольк-рокера Девіда Грея, невибаглива «попса» Брітні Спірс та інших. Слухаючи її, можна не лише розповісти усі таємниці, а й збожеволіти. Фахівців у сфері музичної психології, вокалотерапії та мелотерапії (наука, що вивчає лікувальні властивості музики) це зовсім не дивує. «Децибели, які майже сягають больового порога сприйняття, повторність акцентних ритмів, гіпертрофувана роль ритм-секції, а водночас – мелодійна одноманітність, притаманна багатьом популярним композиціям нашого часу, й справді здатна спричинити серйозні захворювання. Причому не лише моральні, але й фізичні», – стверджує в коментарі «Пошті» професор Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка Любов Кияновська, яка впродовж багатьох років одна із не багатьох в Україні розвиває проблематику впливу вокальної музики на організм людини. «Ефект «катування» може викликати також невпинне повторення одного і того ж музичного твору, особливо невеликого – акурат розміром із сучасний шлягер. Середньовічні кати «з успіхом» застосовували для досягнення схожого ефекту рівномірне крапання води: через певний час нещасна жертва або божеволіла, або здавалася», – додає пані Кияновська.

Отже, психоемоційний стрес руйнує і знищує ще не зміцнену нервову систему юнаків і підлітків.

Учені експериментально довели, що руйнівні процеси можна зупинити і навіть відновити здорові за допомогою вокальних звукових коливань, передусім це стосується класичного вокалу. Якщо розрядити на дискотеках сучасну музику – класичною та народною (як обов'язково), то людина, яка її слухає, підсвідомо захищає та лікує себе від руйнівних гучних звуків року. Такі «ліки» завжди мусять бути з молоддю. Доктор мистецтвознавства, професор, музикотерапевт Г. Побережна говорить, що «вокалотерапія – це могутній інструмент здоров'я». Підбір музичного матеріалу побудований на базі поступової зміни настрою, динаміки та темпу з урахуванням емоційного навантаження.

Взагалі спів можна прирівняти до самозахисту, самопомоги, самолікування. Якщо людина співає, вона може обійтися без багатьох ліків. Тому потрібно співати і під час роботи, і під час відпочинку. Корисно слухати і співати народні пісні, бо кожна людина народжується з генетичною пам'яттю, а отже, її організм потребує звуків родових джерел, до яких належить й етнічна музика.

Звуки можуть зачарувати, голосом можна лікувати чи, навпаки, спровокувати стан стресу, хвороби. Відомий спеціаліст у галузі акустики та музикотерапії Володимир Синкевич стверджує, що звук здатен змінювати хімічні

та біологічні реакції організму людини. На цьому базується лікування голосом. Навіть у хімічній промисловості звук використовують як каталізатор прискорення хімічних реакцій.

Кожен голосний звук має свою специфічну частоту. Коли ви співаєте «а», а потім «у», ви відчуваєте, що ці два звуки не знаходять резонансу в одному й тому самому місці вашого тіла. Перший відчувається на рівні горла, другий – в нижній частині спини та внизу черева. В емоційному плані кожний голосний звук викликає певний стан: «йе» - заспокоює, «і» - більш гострий звук. Пов'язані з приголосними, в яких є своя тональність. Звуки голосних чи їх сполучень діють одночасно у фізичному, енергетичному та ментальному планах. Недаремно з давніх часів кажуть про спів голосних, силу магічних заклинань, силу Слова. Сьогодні за допомогою наукових методів можна вловити резонанс кожного голосного на рівні тіла та визначити відповідну частоту. Співати голосні легко. Навіть простий спів а – йе – і – о – у може дати уявлення про відповідне місце цих голосних на рівні тіла, а також про гармонійні звуки, які будуть виникати природним чином при кожній зміні голосного.

Спів, як і будь-яка людська дія, має свою біоенергетику. З її допомогою можна лікуватися. Музична терапія та її різновид – вокалотерапія – є реальним шляхом до відтворення життєвих сил, творчості, гармонії, психічного та фізичного здоров'я. Оздоровча сила співу велика.

У сприятливому впливі співу можна виділити два аспекти: корекція психоемоційного стану (Л. Брусилівський, В. Петрушин) та лікувально-оздоровча спрямованість співу (В. Шушарджан, А. Попов, Є. Макаров). Вокалотерапія може відбуватись в індивідуальній та груповій формах (сольний спів та спів у ансамблі). Вокалотерапія є активним засобом музикотерапії.

Спеціалісти виділяють чотири основні напрями *лікувальної дії музичної терапії*:

1. Емоційна активність у ході вербальної терапії.
2. Розвиток комунікативних здібностей (навичок міжособистісного спілкування).
3. Регульовальний вплив на психовегетативні процеси.
4. Підвищення рівня естетичних потреб.

У якості механізмів лікувальної дії музичної терапії визначають катарсис, емоційну розрядку, полегшення усвідомлення власних переживань, конфронтацію з життєвими проблемами, підвищення соціальної активності, придбання нових засобів емоційної експресії, полегшення формування нових відношень і установок. Учені виділяють *дві основні форми музичної терапії*: активну і рецептивну.

Активна музична терапія – терапевтична дія спрямована, активна музична діяльність: відтворення, фантазування, імпровізація за допомогою людського голосу і вибраних музичних інструментів.

Рецептивна музична терапія – терапевтично спрямована, активна музична діяльність: відтворення, фантазування, імпровізація за допомогою людського голосу і обраних музичних інструментів. Рецептивна музична терапія передбачає процес сприйняття музики з терапевтичною метою. Рецептивна терапія існує в трьох формах: комунікативній (спільне прослуховування музики, спрямоване на

підтримку взаємних контактів, взаєморозуміння й довіри), реактивній – спрямованій на досягнення катарсису; регулятивній, яка сприяє знищенню нервово-психічної напруги. У рамках антистресових програм можна з успіхом застосовувати обидві форми.

Музикотерапія – це метод, який використовує музику в якості засобу корекції емоційних відхилень у поведінці, при комунікативних труднощах, а також для лікування різноманітних соматичних та психосоматичних захворювань.

Вокалістам корисно займатися плаванням, тенісом, греблею, художньою гімнастикою, фехтуванням. Але розклад занять фізичними вправами потрібно ретельно складати, щоб перевтомою не зашкодити голосу. Адже це може привести до професійних захворювань: «вузликів» утворення на голосових складках, незімкнення складок, сиплий призовок та ін.». Крім того студенти мають різний фізичний стан (потенціал). В статті №6 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» зазначено рівень здоров'я і фізичного розвитку різних верств населення. За даними державного комітету з фізичної культури і спорту України 90% дітей, учнів, студентів мають різні відхилення в стані здоров'я. У зв'язку з цим фахівці О. Коробков, М. Горкін, Є. Вілічковський вважають неприпустимим навантаження на молодь. Підхід повинен бути суцільно індивідуальним.

ВИСНОВОК: Як показують наші дослідження, систематичні заняття вокалом є ефективним засобом лікування та відновлення голосового апарату студентів, що мають хронічні хвороби горла, голосових складок, а також зменшують на далі частоту гострих захворювань, попереджують професійні ускладнення у студентів музично-педагогічного факультету. Завдяки інтенсивній дихальній гімнастиці зміцнюються легені, лікуються бронхи; заняття вокалом стимулюють імунну, серцево-судинну та нервову системи, що має позитивних наслідків більш ніж у 80% випадків нашого експерименту. Також заняття вокалом є профілактикою захворювань дихальної системи, охорони голосу; є дієвим засобом у зростанні вокально-звукової культури студентів, виступає регулятором професійного зростання фахівця, є показником творчого самовираження студента, його виконавських та лекторських здібностей.

УХВАЛИЛИ: Інформацію прийняти до відома.

П. СЛУХАЛИ: Представлення до вчених звань (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

Представити до вченого звання:

1. Кузнецова Ольга Алексіївна щодо присвоєння вченого звання *професора* кафедри музично-інструментальної підготовки (“за” – 43, “проти” – 4, недійсних бюлетенів – немає);

2. Куц Галина Михайлівна щодо присвоєння вченого звання *професора* кафедри політології, соціології та культурології

(“за” – 47, “проти” – немає, недійсних бюлетенів – немає);

3. Лебедєва Вікторія Вікторівна щодо присвоєння вченого звання *доцента* кафедри інформаційних технологій

(“за” – 47, “проти” – немає, недійсних бюлетенів – немає);

4. Мартиненко Іван Іванович щодо присвоєння вченого звання *доцента* кафедри вокальної культури та сценічної майстерності вчителя

(“за” – 46, “проти” – немає, недійсних бюлетенів – 1);

5. Масич Світлана Юріївна щодо присвоєння вченого звання *доцента* кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

(“за” – 46, “проти” – немає, недійсних бюлетенів – 1);

6. Попова Тетяна Михайлівна щодо присвоєння вченого звання *доцента* кафедри анатомії та фізіології людини

(“за” – 47, “проти” – немає, недійсних бюлетенів – немає);

7. Тарарак Марина Юріївна щодо присвоєння вченого звання *доцента* кафедри німецької філології

(“за” – 46, “проти” – немає, недійсних бюлетенів – 1);

8. Темченко Ольга Василівна щодо присвоєння вченого звання *доцента* кафедри наукових основ управління та психології

(“за” – 45, “проти” – 1, недійсних бюлетенів – 1).

УХВАЛИЛИ: 1. Протокол лічильної комісії затвердити.

ІІІ. СЛУХАЛИ: Про перейменування назв факультетів університету (доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).

УХВАЛИЛИ: Перейменувати факультет російської мови та літератури у факультет славістики.

ІV. СЛУХАЛИ: Про затвердження «Положення про організацію стажування науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г.С. Сковороди» та «Положення про раду молодих учених і студентів ХНПУ імені Г.С. Сковороди» (доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи О.А. Андрущенко).

- УХВАЛИЛИ:** Затвердити «Положення про організацію стажування науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г.С. Сковороди» та «Положення про раду молодих учених і студентів ХНПУ імені Г.С. Сковороди».
- V. СЛУХАЛИ:** Про затвердження «Положення про дистанційне навчання у ХНПУ імені Г.С. Сковороди» (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).
- УХВАЛИЛИ:** Затвердити «Положення про дистанційне навчання у ХНПУ імені Г.С. Сковороди».
- VI. СЛУХАЛИ:** Про затвердження «Положення про організації навчального процесу в університеті відповідно до закону «Про вищу освіту 2014 р.» (доктор педагогічних наук, професор А.В. Губа).
- УХВАЛИЛИ:** Інформацію прийняти до відома.
- VII. СЛУХАЛИ:** Обговорення пропозицій Міністерства освіти і науки України щодо оптимізації мережі вищих навчальних закладів ((доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф. Прокопенко).
- УХВАЛИЛИ:** Підтримати ініціативу щодо оптимізації мережі вищих навчальних закладів педагогічного спрямування в Харківській області шляхом приєднання в якості відокремлених підрозділів до Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.
- VIII. СЛУХАЛИ:** Про затвердження правил прийому до університету на 2014 – 2015 н.р. (відповідальний секретар приймальної комісії, кандидат біологічних наук, доцент Т.Ю. Маркіна).
- УХВАЛИЛИ:** Інформацію прийняти до відома. Роботу схвалено.
- IX. СЛУХАЛИ:** Звіт докторанта третього року навчання кандидата педагогічних наук, доцента Васильєвої Світлани Олександрівни (перевіряючі: доктор педагогічних наук,

професор Л.Д. Зеленська, доктор педагогічних наук,
професор С.О. Микитюк).

Упродовж навчання у докторантурі з жовтня 2012 року до теперішнього часу було виконано такий обсяг роботи:

1. Затверджено тему дисертаційного дослідження на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи: 22.01.2013 року вченою радою ХНПУ імені Г. С. Сковороди, а також Міжвідомчою радою з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні від 23.04.2013 р.

2. Видано 20 статей, 17 з яких надрукованих у фахових виданнях, 3 опубліковані у зарубіжних виданнях (1 - Росія, 2 - Великобританія), 3 – в збірниках занесених до міжнародних наукометричних баз. 5 статей підготовлено й подано до друку.

3. Апробація результатів дисертаційного дослідження здійснювалася на 8 конференціях різного рівня (2 – всеукраїнська, 2 – міжнародних, 4 – науково-практичних). Також, опубліковано 3 тез наукових доповідей. Усі опубліковані наукові праці відбивають основні положення та висновки дисертаційного дослідження. На засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, на засіданні XII Міжнародної школи-семінарі було репрезентовано доповіді за матеріалами дисертації. Взяла участь у XII Міжнародної школи-семінарі на педагогічних майстернях: культура педагогічної діяльності, технологія самоархівування наукових публікацій, досвід використання ігрового проектування при підготовці спеціалістів гуманітарного напрямку. Заплановано участь у 5 міжнародних конференціях, що відбудуться протягом 2014 року, робота яких завершиться виданням наукових збірників за фахом «Педагогіка».

4. Завершено написання двох теоретичних розділів дисертаційного дослідження. До третього та четвертого розділу зібрано матеріал.

5. Дві частини монографії «Формування професійного статусу вчителя у вітчизняній педагогіки: теорія та історія» підготовлені, ще дві частини знаходяться на стадії завершення.

Виступили: доктор педагогічних наук, професор Зеленська Л.Д., доктор педагогічних наук, професор Микитюк С.О.:

1. Роботу докторанта 3-го року навчання кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Васильєвої С. О. вважати задовільною на підставі того, що:

1.1. Завершено написання двох теоретичних розділів дисертаційного дослідження. У першому розділі «Формування професійного статусу вчителя як наукова проблема», проаналізовано поняття «статус», «соціальний статус» та «професійний статус», сформульовано власну позицію щодо поняття «професійний статус». Більшу частину розділу присвячено аналізу літературних джерел та огляду сучасних досліджень, на

основі чого розкрито ступінь дослідження проблеми. Визначено загальну методичку проведення дисертаційного дослідження, окреслено коло використаних у дисертації підходів та методів. У другому розділі «Генезис проблеми формування професійного статусу вчителя» проаналізовано питання становлення й розвитку професійного статусу вчителя в різних країнах світу. Особливої уваги приділено аналізу розвитку окресленої проблеми у вітчизняній педагогічній думці в різні історичні періоди. У процесі завершення перебуває третій розділ дисертації «Етапи розвитку теорії та практики формування професійного статусу вчителя». Для четвертого розділу «Актуалізація педагогічно цінних ідей і досвіду в сучасних загальноосвітніх навчальних закладах» зібрано необхідний фактичний та науково-теоретичний матеріал. Загалом завершено 70% від запланованого обсягу тексту дисертаційної роботи.

1.2. Укладено дві частини монографії «Формування професійного статусу вчителя у вітчизняній педагогіці: теорія та історія». Ще дві частини перебувають у стадії завершення.

1.3. Видано 20 статей, 17 з яких надрукованих у фахових виданнях, 3 опубліковані у зарубіжних виданнях (1 - Росія, 2 - Великобританія), 3 – в збірниках занесених до міжнародних наукометричних баз. 5 статей підготовлено й подано до друку. Усі опубліковані наукові праці відбивають основні положення та висновки дисертаційного дослідження.

1.4. Результати дисертаційного дослідження апробовано на 8 конференціях різного рівня (2 – всеукраїнські, 2 – міжнародні, 4 – регіональні).

2. Рекомендувати докторанту С. О. Васильєвій активізувати роботу над завершенням дисертаційної роботи та укладанням монографії. Продовжити роботу щодо оприлюднення результатів дослідження з метою виконання вимог, що висуваються до здобувачів наукового ступеня доктора наук.

УХВАЛИЛИ:

1.Звіт докторанта третього року навчання кандидата педагогічних наук, доцента Васильєвої Світлани Олександрівни затвердити.

2. Роботу над дисертацією прискорити.

Х. СЛУХАЛИ:

Звіт докторанта третього року навчання кандидата педагогічних наук, доцента Лупаренко Світлани Євгенівни (перевіряючі: доктор педагогічних наук, професор М.П. Васильєва, доктор педагогічних наук, професор Л.А. Штефан).

Упродовж навчання в докторантурі з жовтня 2012 р. до теперішнього часу було виконано такий обсяг роботи:

1. Завершено написання трьох теоретичних розділів дисертаційного дослідження: перший розділ «Ступінь наукової розробки досліджуваної

проблеми», другий розділ «Методолого-теоретичні основи дослідження», третій розділ «Етапи розвитку поглядів на проблеми дитинства й дитину». У процесі завершення четвертий розділ «Досвід реалізації ідей соціокультурного забезпечення дитинства» та п'ятий розділ «Використання теорії та практики соціокультурного забезпечення дитинства в сучасних умовах»: зібрано необхідний архівний матеріал. Загалом завершено 70% від запланованого обсягу тексту дисертації.

2. Три частини монографії «Соціокультурне забезпечення дитинства в Україні (XX століття)» підготовлені повністю, ще дві частини знаходяться на стадії завершення.

3. Видано 4 навчальні посібники (з них: 3 – у співавторстві, 1 – одноосібний), 2 словники (у співавторстві), 19 статей у фахових виданнях з педагогіки (з них: 18 – одноосібні), 5 опубліковані у зарубіжних віщаннях (Білорусь, Болгарія, Росія, США), 6 статей – в інших виданнях. Ще 5 статей підготовлено й подано до друку до фахових видань і 4 статті – до іноземних видань. Також опубліковано 22 тез наукових доповідей (з них 19 – одноосібні). Усі опубліковані праці відбивають основні положення й висновки дослідження.

4. Апробація дослідницьких результатів здійснювалася на 20 конференціях різного рівня (9 міжнародних, 4 всеукраїнські, 1 республіканська та 6 регіональних). На засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи репрезентовано доповідь за матеріалами дисертації (жовтень 2014 р.), що отримала схвалення.

5. Заплановано участь у 4 міжнародних конференціях, що відбудуться протягом 2014-2015 рр.

Виступили: доктор педагогічних наук, професор Васильєва М. П., доктор педагогічних наук, професор Штефан Л. А.

3. Роботу докторанта 3-го року навчання кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Лупаренко С. Є. уважати задовільною на підставі того, що:

1.1. Три частини монографії «Соціокультурне забезпечення дитинства в Україні (XX століття)» підготовлені повністю, ще дві частини знаходяться на стадії завершення. У цілому виконано роботу на 70%.

1.2. Завершено написання трьох теоретичних розділів дисертаційної роботи. У першому розділі «Ступінь наукової розробки досліджуваної проблеми» розкриті основні шляхи наукової розробки проблеми. У другому розділі «Методолого-теоретичні основи дослідження» висвітлено розвиток поглядів на дитину й дитинство, схарактеризовані методологічні підходи до дослідження питань дитинства та сутність понять «діти» і «дитинство». У третьому розділі «Етапи розвитку поглядів на проблеми дитинства й дитину» обґрунтовано етапи формування ідей і ставлення до проблеми дитинства, систематизовано внесок провідних учених, педагогів у розвиток поглядів на дитинство і дитину. У процесі завершення четвертий розділ

«Досвід реалізації ідей соціокультурного забезпечення дитинства» та п'ятий розділ «Використання теорії та практики соціокультурного забезпечення дитинства в сучасних умовах»: зібрано необхідний архівний матеріал. Загалом завершено 70% від запланованого обсягу тексту дисертації.

1.3. Видано 4 навчальні посібники (з них: 3 – у співавторстві, 1 – одноосібний), 2 словники (у співавторстві), 19 статей у фахових виданнях з педагогіки (з них: 18 – одноосібні), 5 опубліковані у зарубіжних виданнях (Білорусь, Болгарія, Росія, США), 6 статей – в інших виданнях. Ще 5 статей підготовлено й подано до друку до фахових видань і 4 статті – до іноземних видань. Також опубліковано 22 тез наукових доповідей (з них 19 – одноосібні). Усі опубліковані праці відбивають основні положення й висновки дослідження.

1.4. Апробація дослідницьких результатів здійснювалася на 19 конференціях різного рівня (9 міжнародних, 4 всеукраїнські, 1 республіканська та 6 регіональних).

4. Рекомендувати докторанту С. Є. Лупаренко активізувати роботу над завершенням монографії та посилити діяльність, спрямовану на закінчення тексту дисертації. Продовжити роботу щодо оприлюднення результатів дослідження з метою виконання необхідних нормативів.

УХВАЛИЛИ:

1.Звіт докторанта третього року навчання кандидата педагогічних наук, доцента Лупаренко Світлани Євгенівни затвердити.

2. Роботу над дисертацією прискорити.

XI. СЛУХАЛИ:

Звіт докторанта третього року навчання кандидата психологічних наук, доцента Чеботової Яни Валентинівни (перевіряючі: доктор філософських наук, професор І.Д. Денисенко, доктор педагогічних наук, професор О.М. Іонова).

Упродовж навчання в докторантурі з жовтня 2012 року до теперішнього часу було виконано такий обсяг роботи:

1. Опрацьовано необхідну літературу за темою дисертації.

2. Встановлено предмет і об'єкт дослідження, вироблено методологію та методику дослідження”Психологічна готовність викладачів-дизайнерів до творчої діяльності:проектний підхід”.

3. Видано 16 наукових статей, з них 12 надруковані у фахових виданнях та 4 у зарубіжних виданнях. Ще 4 статті підготовлено та подано до друку. Всі опубліковані праці відбивають основні положення й висновки дослідження.

4. Апробація дослідницьких результатів здійснювалася на 10 конференціях різного рівня (9 міжнародних, 1 всеукраїнська).На засіданні кафедри

практичної психології було репрезентовано 2 доповіді за матеріалами дисертації(липень, вересень 2014р.)що отримали схвалення.

5. Завершено написання двох теоретичних розділів дисертаційного дослідження(Розділ 1:”Теоретико-методологічні основи проблеми психологічної готовності студентів-дизайнерів до творчої діяльності” та розділ другий “ Особливості психологічної готовності до творчої діяльності майбутніх викладачів дизайну та рівень розвитку компонентів, що її детермінують”).У процесі завершення третій розділ” Феномен креативного мислення та психологічні детермінанти його розвитку” та четвертий розділ “Системний підхід до осмислення психологічної структури проектно-творчої діяльності в дизайні та технологія її активізації”.Зібрано емпіричний матеріал та продовжується його статистична обробка.Загалом завершено 70% від запланованого обсягу тексту дослідження.

6. Підготовлено дві частини монографії “Психологічна готовність викладачів- дизайнерів до творчості та її детермінанти” інші дві частини – на стадії завершення.

7. Підготовлено до друку підручник “Теоретичні аспекти історії,методології та креативності в дизайні”.

Виступили: доктор педагогічних наук, професор Іонова О.М., доктор філософських наук, професор Денисенко І.Д.

1. Роботу докторанта 3-го року навчання кафедри практичної психології Чеботової Я.в. уважати задовільною на підставі того що:

1.1Підготовлено дві частини монографії “Психологічна готовність викладачів- дизайнерів до творчості та її детермінанти”, інші дві частини – на стадії завершення.У цілому роботу виконано на 70%.

1.2Завершено написання двох теоретичних розділів дисертаційного дослідження(Розділ 1:”Теоретико-методологічні основи проблеми психологічної готовності студентів-дизайнерів до творчої діяльності” та розділ другий “ Особливості психологічної готовності до творчої діяльності майбутніх викладачів дизайну та рівень розвитку компонентів, що її детермінують”).У процесі завершення третій розділ” Феномен креативного мислення та психологічні детермінанти його розвитку” та четвертий розділ “Системний підхід до осмислення психологічної структури проектно-творчої діяльності в дизайні та технологія її активізації”.Зібрано емпіричний матеріал та продовжується його статистична обробка.Загалом завершено 70% від запланованого обсягу тексту дослідження.

1.3Видано 16 наукових статей, з них 12 надруковані у фахових виданнях та 4 у зарубіжних виданнях, 6 статей підготовлено та подано до друку. Всі опубліковані праці відбивають основні положення й висновки дослідження.

1.4Апробація дослідницьких результатів здійснювалася на 10 конференціях різного рівня (9 міжнародних, 1 всеукраїнська).На засіданні

кафедри практичної психології було репрезентовано 2 доповіді за матеріалами дисертації(липень, вересень 2014р.), що отримали схвалення.

2. Рекомендувати докторанту Я.В.Чеботовій активізувати роботу над завершенням монографії та посилити діяльність, спрямовану за обробку емпіричних даних та завершення тексту дисертації.

УХВАЛИЛИ: 1.Звіт докторанта третього року навчання кандидата психологічних наук, доцента Чеботової Яни Валентинівни затвердити.

2. Роботу над дисертацією прискорити.

ХІІ. СЛУХАЛИ: Про відкриття аспірантури із спеціальності 23.00.01 – «Теорія та історія політичної науки» (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

УХВАЛИЛИ: Відкрити аспірантуру із спеціальності 23.00.01 – «Теорія та історія політичної науки».

ХІІІ. СЛУХАЛИ: Про затвердження тем дисертаційних робіт (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити теми докторських дисертаційних робіт:

Андрієвська В.М.: «Теоретико-методичні засади підготовки майбутнього вчителя початкової школи до використання інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту формування в учнів метапредметних умінь».

Ільєнко О.Л.: «Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутнього конкурентоспроможного фахівця муніципальної економіки у вищому технічному навчальному закладі».

Олійник Т.О.: «Теоретичні і методичні засади формування критичного мислення майбутніх учителів у педагогічному університеті в умовах відкритого освітнього середовища».

Смирнов В.М.: «Політика і практика расового геноциду гітлерівської Німеччини по відношенню слов'янських народів в період Другої світової війни».

- Тур О.М.:* «Теоретичні і методичні засади формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців із документознавства та інформаційної діяльності в процесі професійної підготовки».
- Фомін В.В.:* «Організація діяльності закладів суспільної опіки дітей та молоді в Україні (кінець XVIII – початок XX століття)»
- Чередніченко О.А.:* «Українська химерна проза: джерела, розвиток, поетика».

2. Затвердити теми кандидатських дисертаційних робіт:

- Алієв Хан Магомед огли:* «Педагогічні засади професійної орієнтації старшокласників на економічні спеціальності засобами інформаційно-комунікаційних технологій».
- Андрієнко М.В.:* «Діяльність українських земств у сфері будівництва доріг та інженерних споруд (друга половина XIX – початок XX століття)».
- Білоус І.М.:* «Когнітивно-комунікативні та прагматичні особливості англійськомовного фітнесу-дискурсу».
- Божко М.І.:* «Реалізація педагогічної діагностики з використанням системи Moodle у процесі навчання майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін».
- Бойко Д.В.:* «Культурно-освітня діяльність громадськості Харківщини у другій половині XIX – на початку XX століття».
- Вороновська Л.П.:* «Формування професійної мобільності майбутніх фахівців комунального господарства».
- Гаращенко Л.Б.:* «Аналітичні номінації в науково-технічній термінології: когнітивно-ономасіологічний аспект».
- Гнатенко К.І.:* «Робота над характеристикою персонажів в курсі літературного читання в початковій школі».
- Головіна О.Ю.:* «Особливості духовного інтелекту у процесі розвитку моральної самосвідомості у студентів».
- Гончаренко О.В.:* «Педагогічна підготовка фахівців-практиків, залучених до процесу навчання системи підвищення кваліфікації державних службовців Франції».
- Грецької Г.А.:* «Формування здоров'язберезувальної компетенції у майбутніх фахівців фармацевтичної галузі в процесі професійної підготовки».
- Гуріна В.О.:* «Організація мистецької підготовки в жіночих навчальних закладах України (друга половина XIX – початок XX ст.)».
- Денисенко І.В.:* «Японо-українські відносини в галузі освіти, науки та культури (1991 – 2011 рр.)».
- Дерев'янка І.В.:* «Християнське виховання підлітків у Київській Русі (VIII-XV століття)».
- Жигула О.О.:* «Методика розвитку рефлексивних умінь у навчанні викладачів англійської мови (2 курс)».

- Житник Ю.М.:* Лінгвопоетична репрезентація козацького буття в українських історичних піснях».
- Зайцева Ю.Г.:* «Мовні засоби інтимізації в приватному листуванні українських письменників».
- Захарова К.І.:* «Концепт «дитинство» у сучасній англійській мові».
- Калашник О.В.:* Пронімінативність поетичного мовлення як ознака ідіостилю письменника».
- Камшишнікова Г.В.:* «Формування правової компетентності майбутніх фахівців готельного господарства та туризму в процесі позааудиторної навчальної діяльності».
- Клімакова С.М.:* «Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах до навчання плаванню у дитячих оздоровчих таборах».
- Корнієнко О.О.:* «Польські військові формування на території СРСР (1941 – 1944 рр.)».
- Кузіна О.Л.:* «Розвиток російсько-британських відносин у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.».
- Кухтін А.В.:* «Благодійна діяльність імператорської родини Росії (кінець ХVІІІ – початок ХХ ст.)».
- Лаврова О.А.:* «Динаміка й детермінанти емоційних станів осіб пенсійного віку».
- Легкошкур О.М.:* «Поява муай-тай на території Білорусії, Росії та України».
- Литвиненко С.В.:* «Проблема естетичного виховання студентів гуманітарних спеціальностей у вітчизняних вищих навчальних закладах у другій половині ХХ століття».
- Логвиненко О.Г.:* «Парова енергетика в розвитку українського села останньої третини ХІХ – поч. ХХ ст.».
- Михайленко О.Ю.:* «Розвиток вольової компетентності майбутніх практичних психологів».
- Мініна Н.С.:* «Поэтическая актуализация частиц (на материале русской поэзии ХХ – ХХІ веков)».
- Мороз С.В.:* «Російсько-українські стосунки на прикладі Харківської та Белгородської областей».
- Олішевич В.М.:* «Формування полікультурної компетентності майбутніх учителів початкових класів у процесі вивчення кількох іноземних мов».
- Пелішенко В.О.:* «Клептократія в політичному процесі України».
- Переширко О.С.:* «Кримінальна відповідальність за підкуп особи, яка надає публічні послуги».
- Петров М.В.:* «Кримінальна відповідальність за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою».
- Підмогильна Є.О.:* «Канадсько-українське співробітництво в галузі науки та освіти (1991 – 2012 рр.)».

- Плащовата М.С.:* «Система оцінювання навчальних досягнень учнів та студентів у Німеччині».
- Поліщук О.О.:* «Виборчі технології в Україні: специфіка застосування та головні тенденції розвитку».
- Попов Я.М.:* «Лінгвопоетика психологічного зображення у романі «Місто» Валер'яна Підмогильного».
- Пупій В.В.:* «Динаміка формування лексико-семантичного поля Щастя в українській мовній картині світу».
- Руд Р.Г.:* «Армія в контексті сучасних соціологічних досліджень».
- Рябуха О.М.:* «Засоби підвищення інформативності вавтоматизованих системах педагогічної діагностики».
- Савченко О.С.:* «Формування культури професійного обслуговування майбутніх фахівців автомобільної галузі у системі підготовки профільних коледжів».
- Саламахіна Ю.І.:* «Харківський воєнний округ 70 - 80-ті рр. ХІХ ст.».
- Сальніков С.С.:* «Реалізація підтримки навчального процесу у вищій школі з використанням мобільних технологій».
- Сергєєва К.О.:* «Методика роботи над сучасною українською літературною казкою у початковій школі».
- Сосніхіна С.Є.:* «Прояв особистісних якостей студентів у сімейно-шлюбних відносинах: вплив глобалізації на сучасні цінності».
- Тугай В.М.:* «Формування моральних якостей молодших школярів у процесі вивчення дисциплін музично-естетичного спрямування».
- Фоменко Т.М.:* «Формування соціокультурної компетентності майбутніх фахівців аграрного профілю засобами мультимедійних технологій».
- Чернуха А.О.:* «Ігор Муратов: еволюція поетичного мислення».
- Чернявська А.В.:* «Діяльність колективів педагогічних вузів Радянської України у післявоєнний період».
- Чухно О.А.:* «Методика формування фонетичної компетентності майбутніх учителів у процесі навчання англійської мови після німецької».
- Щербак С.І.:* «Інтелектуальне дозвілля дворянства у Харківській губернії в другій половині ХІХ – початку ХХ ст.».
- Яворівська В.Л.:* «Педагогічні умови реалізації ціннісного підходу на уроках в початковій школі».

XIV. СЛУХАЛИ: Про рекомендацію до друку (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

УХВАЛИЛИ: Рекомендувати до друку:

1. Навчально-методичний посібник до проведення лабораторних занять з курсу «Геологія з основами геохімії», укладачі: Я.В. Гончаренко, Т.О. Гринченко, Л.Г. Кудряшова.

2. Навчально-методичний посібник «Формування голосової культури майбутніх учителів» та робочої програми «Формування голосової культури у майбутніх вихователів» Л.Є. Перетяги.

3. Навчально-методичний посібник «Психосоматика: культурно-історичний підхід» за ред. Т.Б. Хомуленко, І.О. Філенка, К.І. Фоменко, О.С. Шукалової, М.В. Коваленко.

4. Навчальні посібники «Теорія та методика викладання гімнастики», «Основи науково-дослідної роботи у фізичному вихованні і спорті», монографію «Моделювання процесу навчання та розвитку рухових здібностей у дітей і підлітків» за редакцією О.М. Худолія, О.В. Іващенко.

5. Монографію «Теоретико-методичні аспекти підготовки майбутніх учителів природничих спеціальностей до створення еколого-орієнтованого освітнього середовища» Ю.Д. Бойчука, І.М. Щербак.

6. Монографію «Формування професійних компетенцій майбутніх перекладачів технічної літератури із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій» за редакцією Л.С. Рибалко, Є.В. Пизіної.

7. Монографію «Розвиток антропологічних ідей у вітчизняній педагогіці (1856 – 1919 рр.)» за ред. О.М. Іонової, О.П. Кот.

8. Монографію «Розвиток математичної культури студентів у вищих технічних навчальних закладах» за редакцією О.М. Дубініної.

9. Монографію «Русская грамматическая вариантность в когнитивно-эволюционном освещении» С.Л. Попова.

10.Збірку «Наукові записки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Літературознавство» Вип. 3(79). Частина перша.

11.Збірки наукових статей «Филологический сборник. Выпуск 18». – Харків: ХНПУ, 2014. – 60 с.

12.Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми методики навчання історії, правознавства та суспільствознавчих дисциплін».

13.Методичні рекомендації до спецсемінару з історії педагогіки «Організаційна і громадсько-педагогічна діяльність Я.П. Ряппо в Україні у 20-30-і роки ХХ століття» за ред. Н.М. Якушко, А.І.Ігнат'єва.

XV. СЛУХАЛИ:

Про затвердження «Положення про Дирекцію з експлуатації комплексу спортивних споруд»

(кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І.Тищенко).

УХВАЛИЛИ:

Затвердити «Положення про Дирекцію з експлуатації комплексу спортивних споруд».

Голова вченої ради

І.Ф. Прокопенко

Секретар вченої ради

Т.І. Тищенко